

A duális felsőoktatási képzés „kecskeméti” modellje

Dr. Ailer Piroska

2014. december 4.



Felsőoktatási intézmény v. vállalat

Felsőoktatási intézmény:

- Konzervatív, évszázados hagyományok
- „Tudás fellegvára”
- Tudományos kiválóság, publikációk
- Különálló tudományterületek „mélységi” művelése

Vállalat:

- Modern, nyitott, rugalmasan reagáló
- Alkalmazható tudás
- Multidiszciplináris (horizontális) tudás
- Tudás mellett tapasztalat, gyakorlat és személyes készségek

Hallgató / fiatal munkavállaló

Felsőoktatási intézmény v. vállalat

Felsőoktatási intézmény:

- Konzervatív, évszázados hagyományok
- „Tudás fellegvára”
- Tudományos kiválóság, publikációk
- Különálló tudományterületek „mélységi” művelése

Vállalat:

- Modern, nyitott, rugalmasan reagáló
- Alkalmazható tudás
- Multidiszciplináris (horizontális) tudás
- Tudás mellett tapasztalat, gyakorlat és személyes készségek

PhD hallgató / minősített
oktatói utánpótlás

Hallgató / fiatal munkavállaló

Felsőoktatási intézmény v. vállalat

Felsőoktatási intézmény:

- Konzervatív, évszázados hagyományok
- „Tudás fellegvára”
- Tudományos kiválóság, publikációk
- Különálló tudományterületek „mélységi” művelése

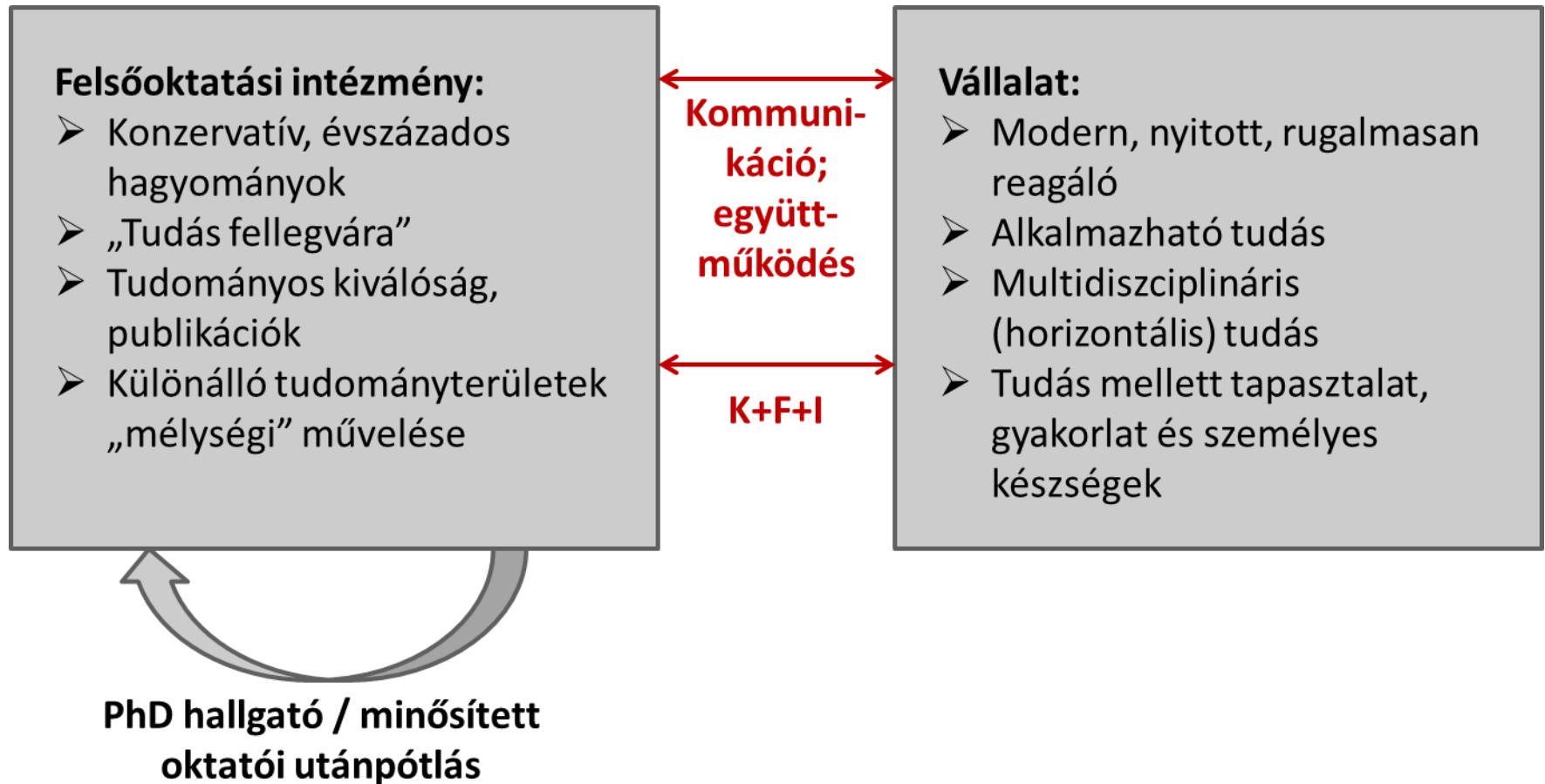
←→
**Kommuni-
káció;
együtt-
működés**

Vállalat:

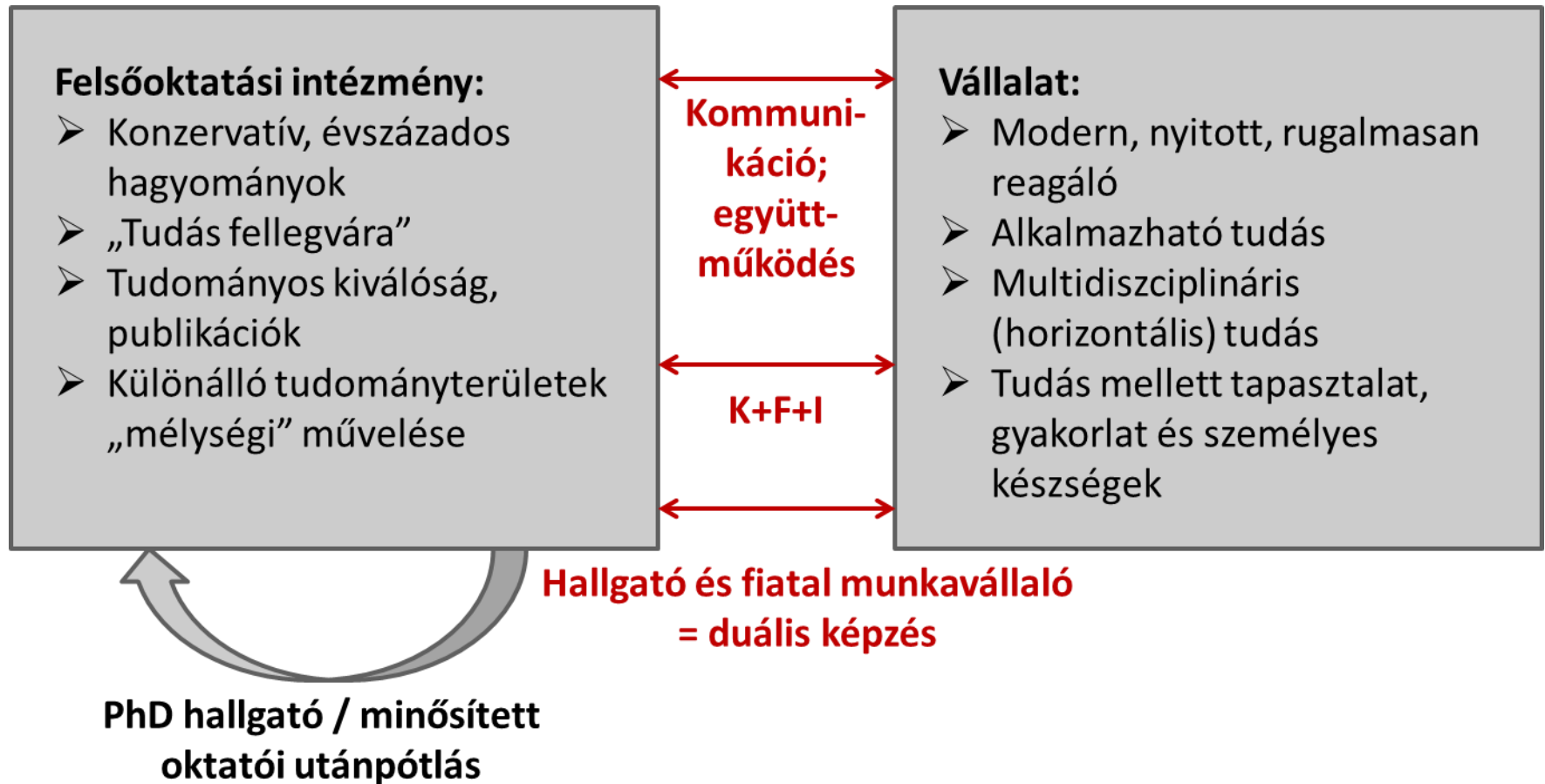
- Modern, nyitott, rugalmasan reagáló
- Alkalmazható tudás
- Multidiszciplináris (horizontális) tudás
- Tudás mellett tapasztalat, gyakorlat és személyes készségek

PhD hallgató / minősített
oktatói utánpótlás

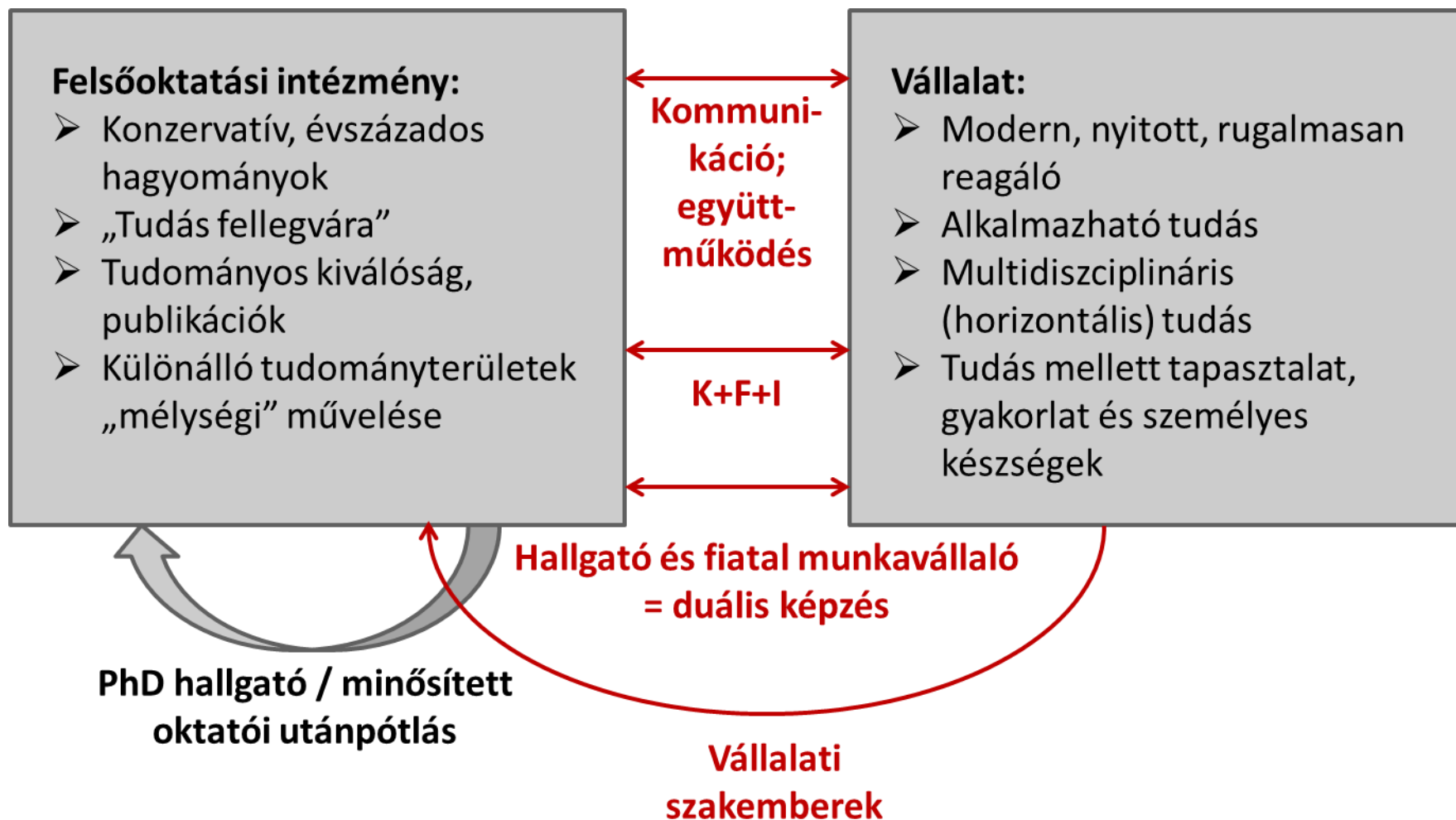
Felsőoktatási intézmény v. vállalat



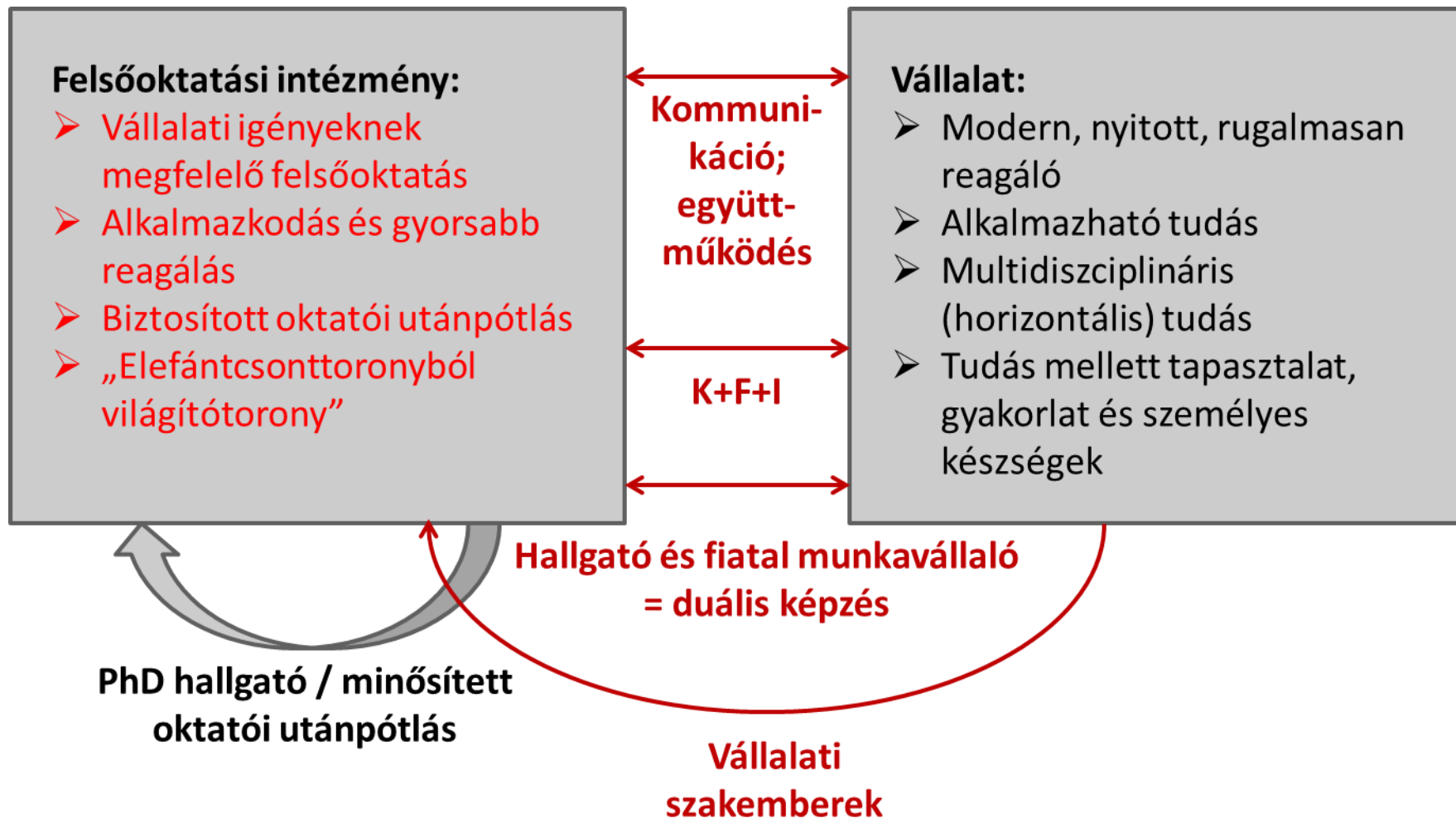
Felsőoktatási intézmény v. vállalat



Felsőoktatási intézmény v. vállalat



Felsőoktatási intézmény v. vállalat



- A hazai ipar szereplői – közülük is legerőteljesebben a járműipari vállalatok – kifejezetten igénylik a *gyakorlatorientált képzésből* kikerülő szakembereket
- Európa más országaiban (Németország, Hollandia stb.) az ún. kooperatív (vagy a német terminológia szerint itthon az utóbbi időben használt „duális”) képzés kifejezetten *sikeressnek* bizonyult
- A jelenlegi *kétlépcsős képzés* annak struktúrája miatt nem kínál elegendő lehetőséget a gyakorlati képzésre (különösen igaz ez az egyetemi BSc képzésben résztvevők esetén)
- A felsőoktatásban nagyon alacsony az *ipari gyakorlattal rendelkező oktatók* száma (ellentétben pl. Németországgal, ahol a kiemelkedő ipari karrier után/mellett a felsőoktatási tevékenység teljesen elfogadott és reális alternatíva)
- Hasonlóan problémás az intézményekben a vállalatok által – a jól megalapozott szakmai tudás mellett – megkövetelt ún. *soft-skill*-ek megszerzése (vezetési képesség, együttműködési készség, vállalati kultúra stb.)

- Az akadémiai félévekben megszerzett erős *elméleti* alapozás azonnal kerüljön *gyakorlati* alkalmazásra a partner vállalatoknál
- A képzés időtartama ne haladja meg a 3 évet (*6 félév*), viszont az elvégzett munkamennyiség egyezzen meg a normál BSc képzésével (210 kredit)
- Az adott diszciplínára vonatkozó szakmai tananyag mellett a hallgatók a vállalatnál elmélyítendő *képességekre és készségekre* vonatkozó elméleti tudást is szerezzék meg
- A hallgatók az adott szakterület *aktuális* ismereteinek megfelelő képzésben részesüljenek, azaz a képzésben az adott terület kiemelkedő szakemberei is vegyenek részt

- Egyértelmű, *hosszú távú elkötelezettség* ezen képzési forma mellett
- A képzés egyetemen/főiskolán folyó részéhez az ipari partnerek biztosítják a szükséges *szakmai támogatást*
- A hallgatók kiválasztási folyamat a gazdasági partnernél zajlik (már 17 éves kortól, az érettségi előtt), és csak a kiválasztott hallgatók felvételiznek a duális intézménybe (*kétszeres szűrő*)
- A gyakorlati félévek során az ipari partner biztosítja a képzéshez szükséges legmagasabb szintű *feltételeket*
- A vállalat megfelel az oktatási intézmény ill. az *akkreditációs testület* követelményeinek (a vállalat is akkreditálásra kerül vagy az intézmény, vagy az akkreditációs testület által)

- A képzésben résztvevő hallgatók tudása a vállalatoknál történő alkalmazásuk során kielégíti az ott támasztott igényeket, ilyen módon a képzés *társadalmi megtérülése lényegesen gyorsabb*
- A duális képzés lényegesen *gyorsabban reagáljon* a munkaerő piaci elvárásokra mint a hagyományos képzés
- A duális képzés a vállalati részvétel miatt lényegesen *olcsóbb* a társadalom számára
- Az intézmények a duális képzés mellett is elégítsék ki az abban nem résztvevő vállalatok igényeit is

Duális képzés német modellje



A gyakorlat-orientált / kooperatív / duális képzés jól ismert Németországban.

Mintaként használt képzési modell: *Duale Hochschule Baden-Württemberg*

- kezdeményező iparvállalatok: Daimler Benz, Bosch (1970), az intézmény eredeti elnevezése: Berufsakademie
- alternatív képzési forma, amely mind a hallgatóknak, mind az iparvállalatoknak vonzó
- a felsőoktatási intézményben eltöltött idő csökken (de nem a munka mennyisége!)
- flexibilis képzési forma, amely a vállalatok igényeinek megfelelően került kialakításra és amely képes gyorsan reagálni a munkaerő-piaci igényekre és azok változásaira
- az akadémiai (inkább elméleti) és a vállalati (inkább gyakorlati) tudás-szintek egyesítésével képes növelni a képzés színvonalát
- a képzés költsége megoszlik a társadalom és a gazdaság szereplői között

Duális képzés német modellje



1974: Megalapításra kerül a “Berufsakademie Baden-Württemberg (BA)” elnevezésű egyetem

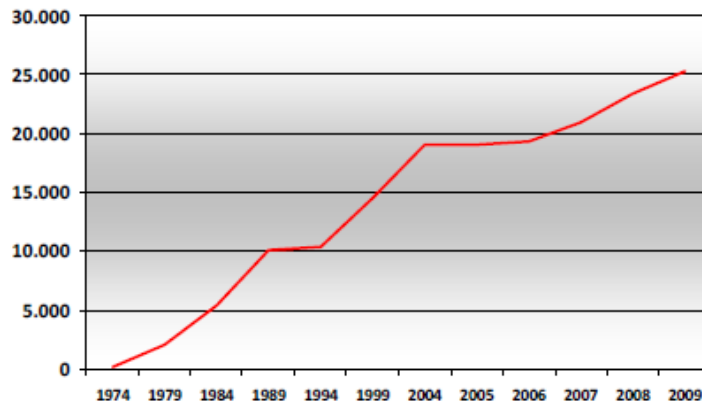
1982: A képzés strukturális kialakítása befejeződik, az egyetem 8 intézménnyel működik

1989: 15 évvel az alapítás után az intézménynek több mint 10,000 hallgatója van, a partner vállalatok száma meghaladja a 4.000-et

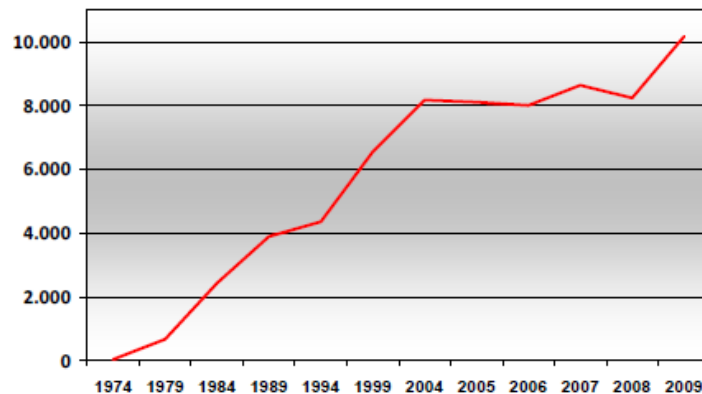
2006: A „Berufsakademie” oktatási formát átalakítják a bolognai rendszernek megfelelő BS struktúrába

2009: az intézményt hivatalosan is átnevezik: “Duale Hochschule Baden-Württemberg (DHBW)” a hallgatók száma meghaladja a 25,000-et, akkreditált vállalati partnerek száma pedig a 10,000-et

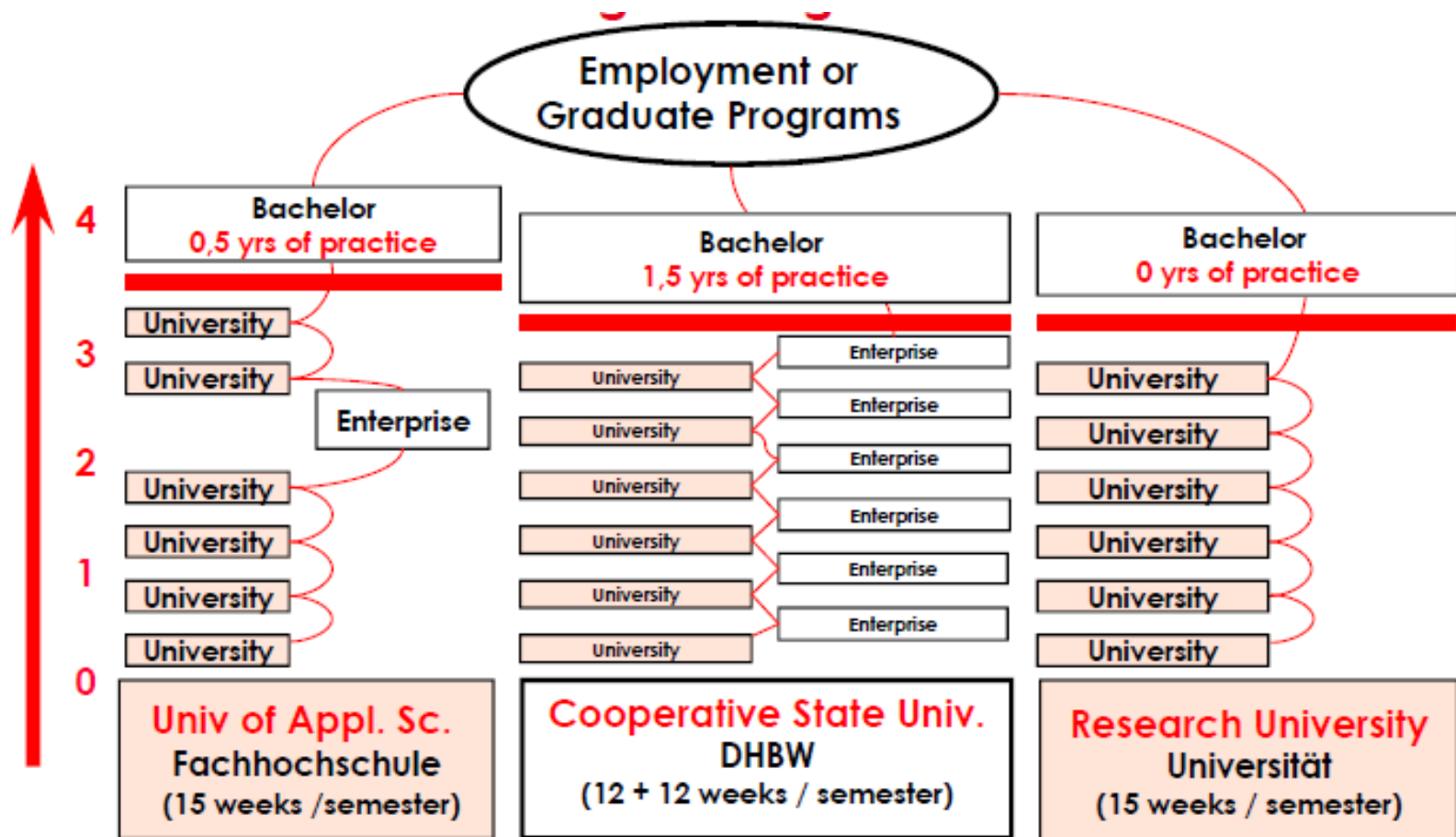
Kibocsátott hallgatók létszáma



Ipari partnerek száma



Képzés struktúrája és munkamennyisége



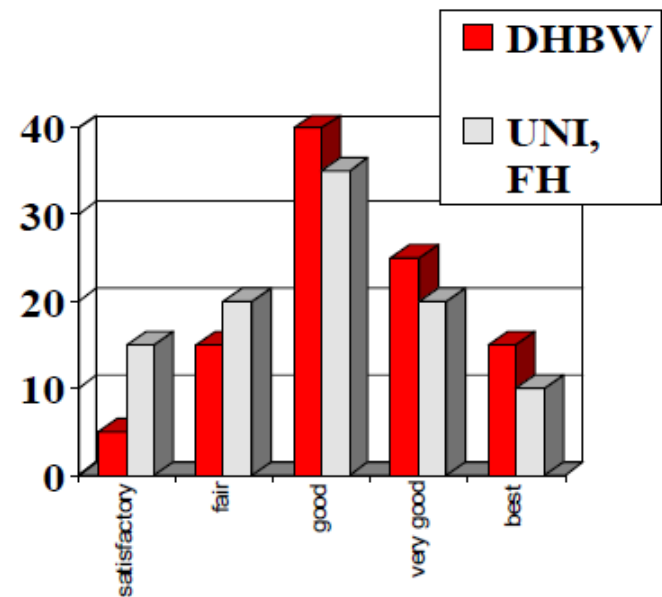
Duális képzés német modellje – tények és jellemzők



- 20 akkreditált intenzív duális program üzleti, mérnöki és szociális területen (BA, B.Eng, BSc)
- Jelen pillanatban 2000 aktív vállalati partner, aki hallgatói szerződéssel rendelkezik (piacvezetőktől egészen kisméretű vállalatokig)
- A stuttgarti intézmény 6800 kiválasztott és felvételizett hallgatóval rendelkezik, 2500 hallgató kezdte meg a tanulmányait 2009-ben
- 150 főállású, és *1800 külső (részállású, óraadó)* oktató
- A *lemorzsolódás 5-10%* (szemben az átlagos 30%-kal)
- A hallgatók átlagos tanulmányi ideje csak kismértékben haladja meg a 6 szemesztert
- A hallgatók számára attraktív forma, kötelezettség csak a 3 év vállalati ösztöndíj alatt van
- Kisméretű (25 fős) *tankörök*, akik a teljes képzés alatt együtt maradnak
- Kismértékű szabadságfok, meghatározott tárgyak

Duális képzés német modellje – tények és jellemzők

- Kötelező külföldi szemeszter (akár vállalati, akár egyetemi), az ETS alkalmazása, bár a tartalom a fogadó intézménnyel közvetlen egyeztetést igényel
- A képzés szigorú minőségi ellenőrzés mellett zajlik, a résztvevő *vállalatok folyamatos minőségi auditálása*
- A résztvevő oktatók erős elméleti és gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek, a vállalati szakemberek részvétele a felsőoktatási modulokban
- A résztvevő vállalatok közvetlenül elérik a képzésben résztvevő hallgatókat
- A végzett hallgatók *alkalmazási aránya 85-90%*
- A duális formában végzett hallgatók vállalaton belüli minősítése lényegesen jobb (példa: HP minősítési rendszere)



Duális képzés a Kecskeméti Főiskolán – a kezdetek

- Két vállalati partner:



KNORR-BREMSE



Mercedes-Benz

- Előkészítés a magyarországi bevezetéshez:
 - Főiskola és a vállalatok közötti együttműködés
 - hallgató és vállalat közötti szerződés
 - képzés időbeli struktúrája
- marketing és kommunikációs stratégia a társadalom, a középiskolák, a szülők és a potenciális hallgatók irányába
- hallgatók vállalati (!) kiválasztásának módszere
- vállalati képzési programok kidolgozása a Főiskola támogatásával és jóváhagyásával

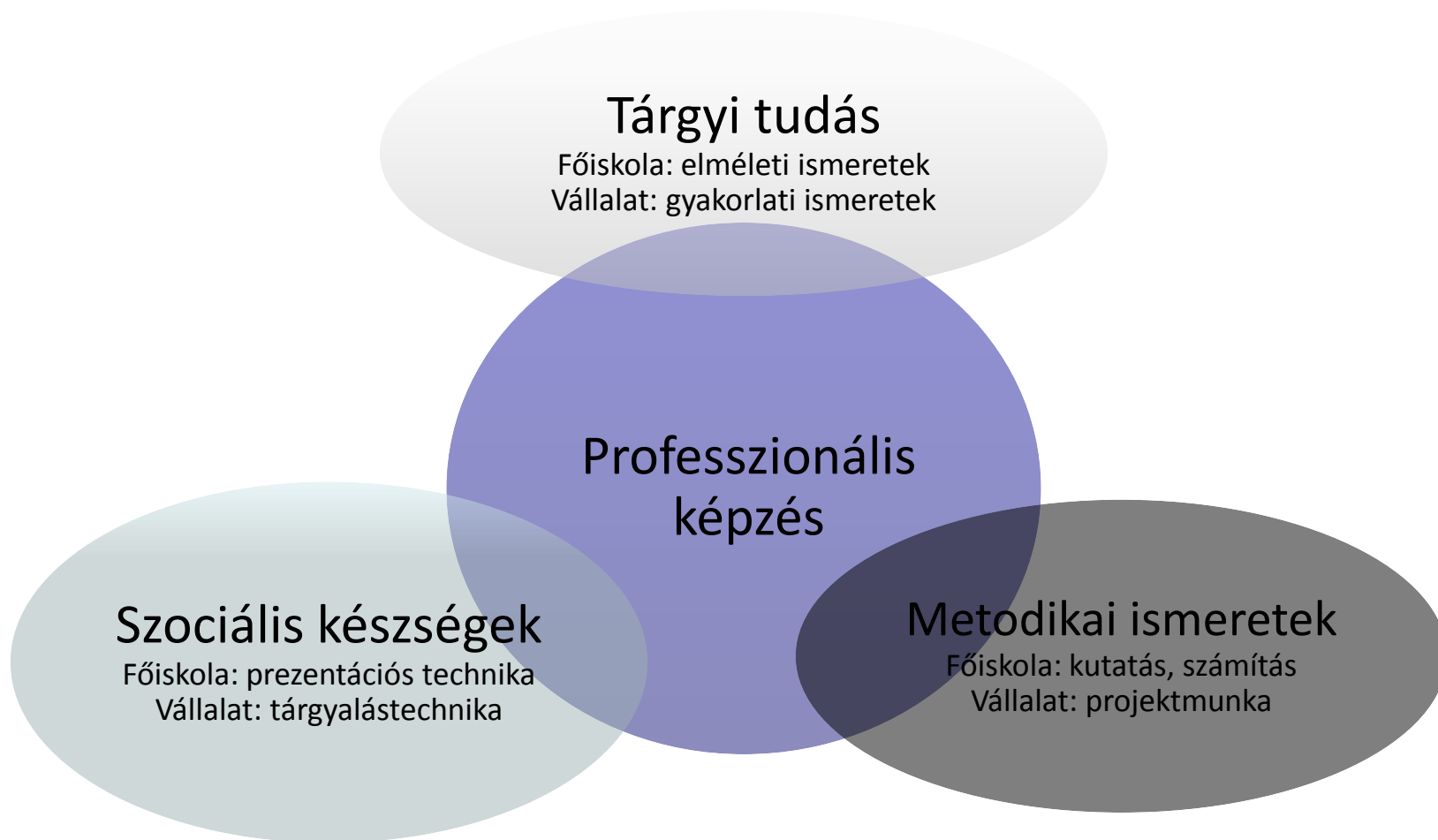
} jogi lépések

Duális képzés „kecskeméti” modellje – definíció 1.

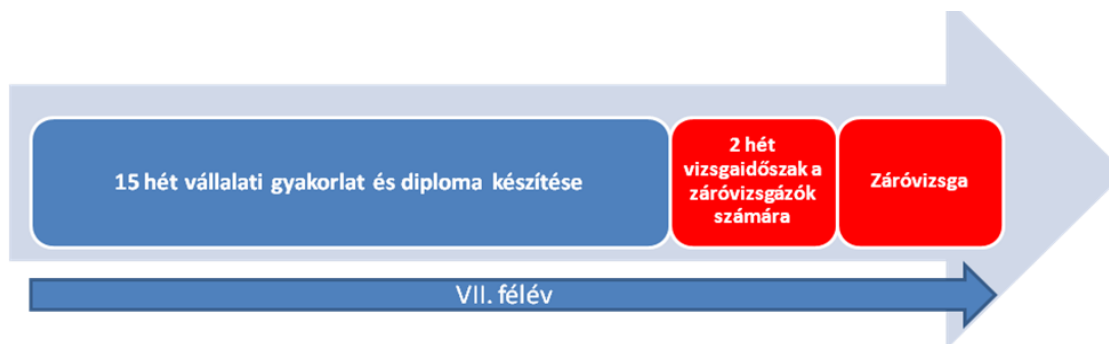
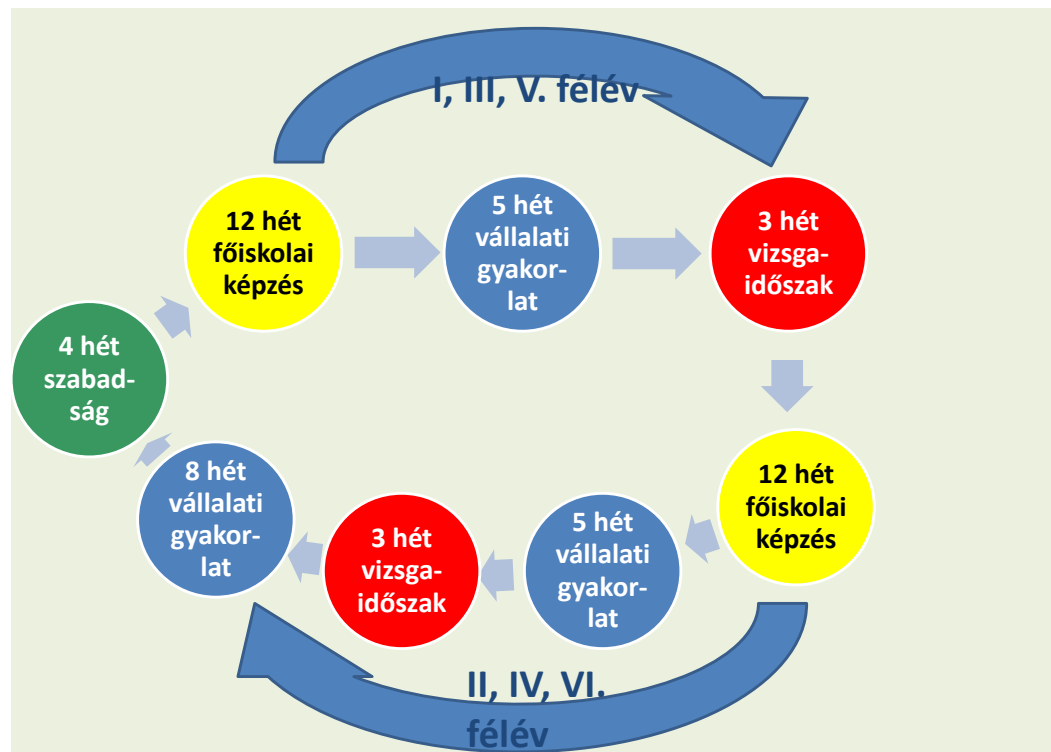
A duális felsőoktatás a felsőoktatási intézmények és az érintett iparvállalatok *együttműködésén* alapuló, a gyakorlatorientált képzés, a *minőségi*, az elméleti tudás mellett *gyakorlati tapasztalatokkal és készségekkel rendelkező* fiatal mérnökök képzését szolgáló modell.

Az intézmény és a vállalat mind a képzési területeken, mind a képzés időtartamán osztoznak:

- a felsőoktatási intézmény elsősorban (de nem kizárólagosan) a hallgatók *elméleti*, a vállalatok a *gyakorlati képzést* végzik;
- a duális képzésben résztvevő hallgatók a *képzési idő fele részét* a felsőoktatási intézményben, a *másik fele részét* a vállalatnál tölti.



Duális képzés – időbeosztás



Duális képzés „kecskeméti” modellje – definíció 2.

A duális képzésben résztvevő hallgatókat – a felsőoktatási felvételi rendszer szabályai és eljárásai mellett – előzetes jelentkezés alapján *a vállalatok választják ki saját kidolgozott eljárásaik* (tesztek, interjú, csoportos feladatok, nyelvismeret felmérése, stb.) szerint.

A tanulmányok idejére (BSc képzésben 7 szemeszter) a vállalat és a hallgató között *hallgatói munkaszerződés* jön létre, mely alapján *a hallgató vállalja* a mintatanterv szerinti előrehaladást, a vállalat pedig *pénzbeli juttatást* folyósít.

A szerződés egyik fél részéről *sem tartalmaz kötelezettséget* a képzés befejezése utáni időre.

Hallgató:

- általa kiválasztott vállalatnál a felsőoktatási intézménnyel együtt karrierpályát, életutat lát maga előtt
- havi rendszeres jövedelem
- fokozott terhelés (évi 48 hét)

} motiváció

Vállalat:

- aktív részvétel az oktatásban az általa kiválasztott hallgatókkal
- hiányolt ismeretek átadása
- költségek vállalása
- hosszú távú befektetés

Felsőoktatási intézmény:

- motivált hallgatók
- aktív vállalati együttműködések (oktatás és K+F+I)
- társadalmi ismertség és elismertség, fokozott érdeklődés

Első duális évfolyam

A járműmérnöki alapszakon a duális képzés *2012 szeptemberében* indult.

- duális képzésre jelentkezők száma 2012-ben
- duális képzésben rendelkezésre álló létszám

> 300

25



Duális szakok és partnerek



A 2013/14-es tanévtől kezdődően a járműmérnök szakon túl további szakokon is megkezdődik a duális képzés:

- műszaki menedzser (logisztika specializáció)
- gépészmérnök (több specializáció)

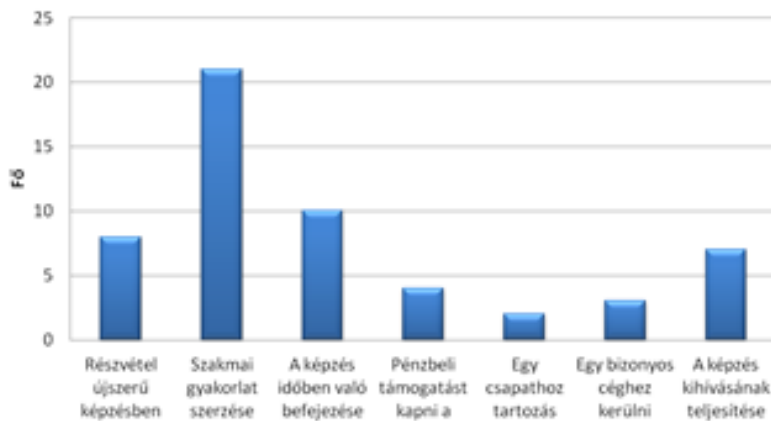
Jelenleg a három évfolyamon összesen **125 hallgató** tanul duális formában.

További cégek is csatlakoztak a duális képzéshez:

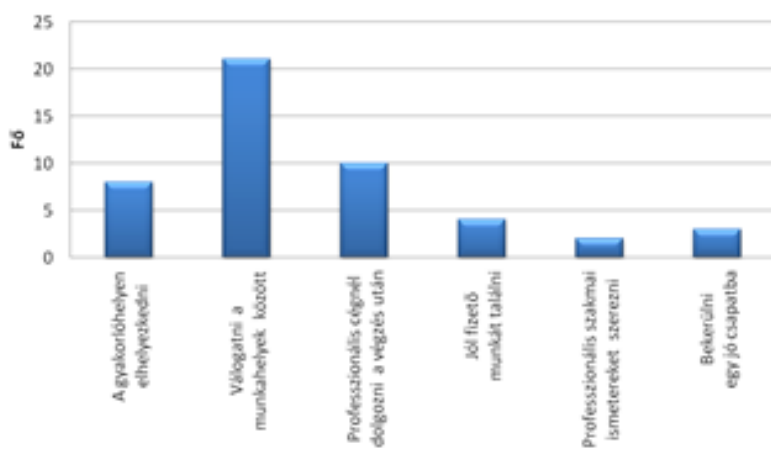
- összesen **25 vállalat és intézmény**
- különböző tulajdonosi viszonyok, méret és szerkezet
- földrajzilag is nagyobb távolságok (Pécsvárad, Tatabánya, Vác)

Első eredmények – hallgatói vélemények

A hallgatók rövid távú célja a duális képzésben



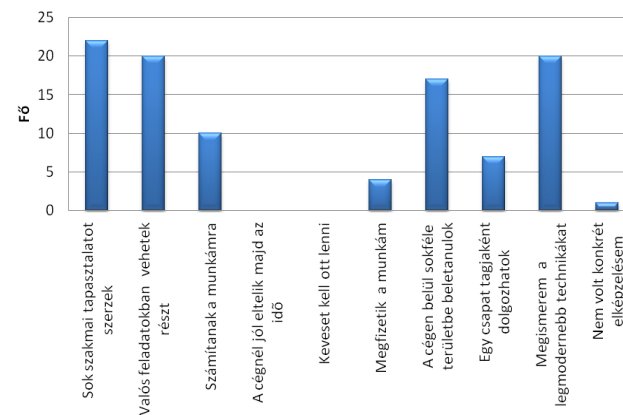
A hallgatók hosszú távú célja a duális képzést követően



Hallgatói motiváció

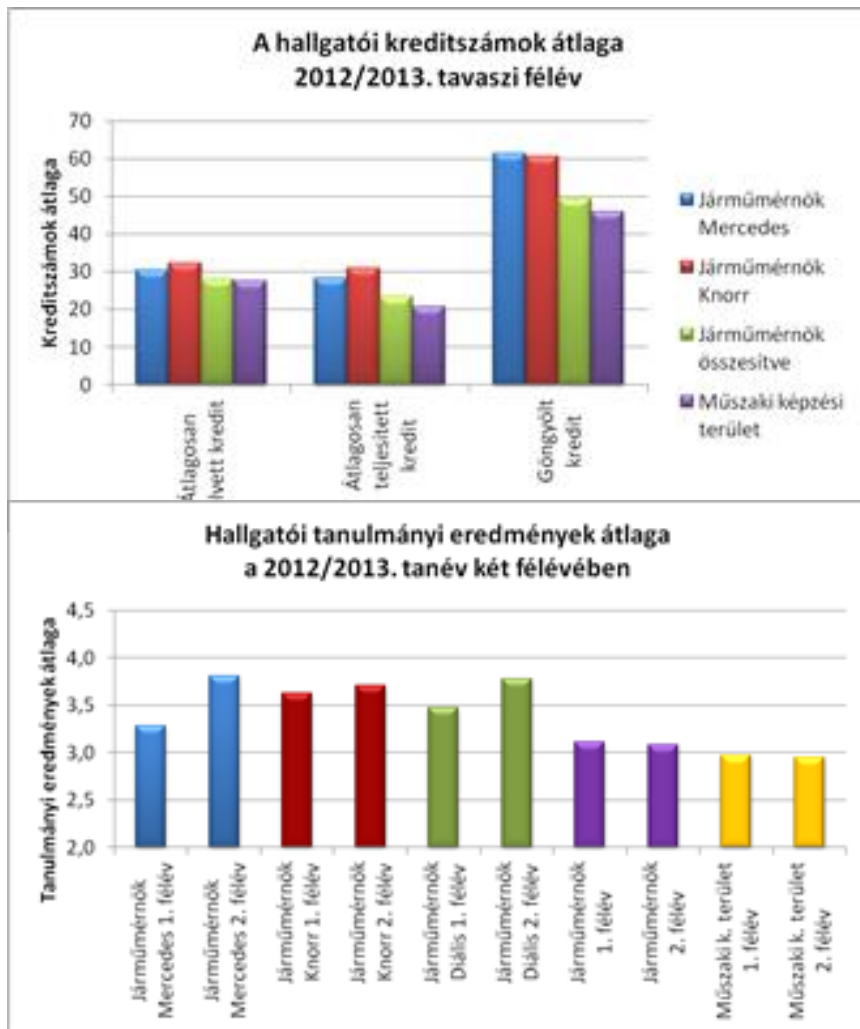
- Rövid távon: szakmai gyakorlati tapasztalat szerzése, gyorsabb munkakezdés a rövidebb, de intenzívebb képzés miatt, modern technológiák megismerése
- Hosszú távon: lényegesen jobb elhelyezkedési lehetőség a munkaerőpiacon

A hallgatók elképzelései, elvárásai voltak a gyakorlattal kapcsolatban a képzésbe való jelentkezéskor



Török Erika, Pap-Szigeti Róbert, Ailer Piroska "A Kecskeméti Főiskola duális képzésének monitoring vizsgálata a hallgatók visszajelzései alapján"

Első eredmények



- A duális hallgatók mindkét foglalkoztató cégnél több kreditet vettek fel és teljesítettek sikeresen, mint a nem duális képzésben tanuló társaik, és ebből adódóan göngyölt kreditátlaguk is magasabb.
- Az első tanév két féléle súlyozott átlagait összevetve azt láthatjuk, hogy a duális képzésben tanuló hallgatók az első félévben kb. 0,4-del, a második félévben közel 0,7-del jobb átlagot értek el, mint a szintén járműmérnöki képzésben részt vevő társaik
- Lemorzsolódás gyakorlatilag nincs (1 hallgató külföldi képzés miatt)
- A mintatantervet követik, az alapképzést 7 féléven belül befejezik a hallgatók

Török Erika, Pap-Szigeti Róbert, Ailer Piroska "A Kecskeméti Főiskola duális képzésének monitoring vizsgálata a hallgatók visszajelzése alapján"

- Nftv. júliusi módosítása lehetőséget teremtett a “duális” formában folyó képzés létrehozására.
- A törvény létrehozta a *Duális Képzési Tanácsot*, amely
 - akkreditálja a vállalatot
 - meghatározza azokat a területeket is, amelyeken valóban van értelme a duális képzésnek, és a sikeres megvalósításának biztosítottak a feltételei, és engedélyezi a képzés indítását
- Duális Képzési Tanácsba delegál:
 - két tagot az oktatásért felelős miniszter
 - két tagot a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter
 - egy tagot az agrárpolitikáért felelős miniszter
 - egy tagot az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter
 - három tagot a Magyar Rektori Konferencia
 - két tagot a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
 - egy tagot a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
 - egy tagot a Magyar Mérnöki Kamara

Duális képzés jellemzői

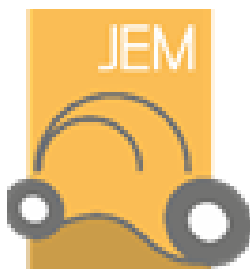
- Duális formában folyó képzést csak *meglévő alapszakra* lehet akkreditáltatni (az eredeti tartalom nem sérülhet)
- A képzés indításához a Duális Képzési Tanácshoz be kell nyújtani:
 - képzés indításának indoklását
 - intézményi tanrendet
 - vállalati tananyagot
 - felsőoktatási intézmény és vállalat közötti szerződést
- A “vállalat”-nak megfeleltethető vállalatok konzorciuma is, amennyiben az akkreditációs feltételeket közösen és fenntartható módon tudják teljesíteni



TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0004

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0002

TÁMOP-4.1.1.F-13/1-2013-0019



**JÁRMŰIPARI FELSOROKTATÁSI
ÉS KUTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS**

TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0002

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638



MAGYARORSZÁG MEGÚJUL



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Köszönöm a figyelmet!